

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Історичний факультет

Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених

Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

Установа освіти «Вітебський державний університет імені П. М. Машерова»

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Історичний факультет

Харківський національний медичний університет

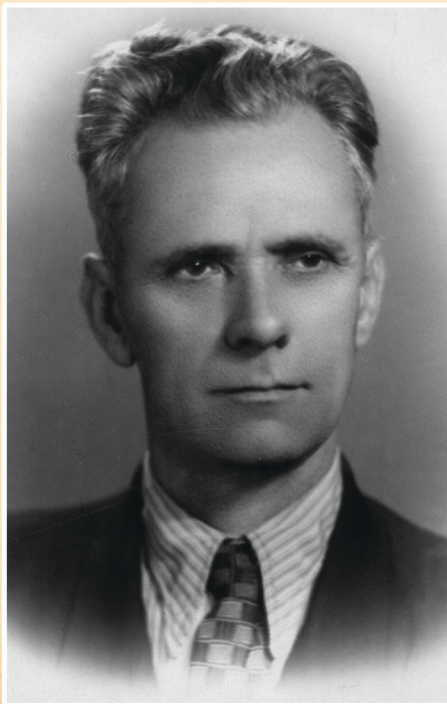
Центр медичного краєзнавства імені професора В. Д. Отамановського

Матеріали

XXXVIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції

молодих учених

***«Краєзнавство та краєзнавці:
досвід минулого та сьогоденні завдання
(до 120-річчя від дня народження
професора А. Г. Слюсарського)»***

Харків 2021 р.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Історичний факультет

Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів
і молодих вчених

Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

Установа освіти «Вітебський державний університет
імені П. М. Машерова

Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

Історичний факультет

Харківський національний медичний університет

Центр медичного краєзнавства
імені професора В. Д. Отамановського

МАТЕРІАЛИ XXXVIII-ї МІЖНАРОДНОЇ
КРАЄЗНАВЧОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

**«КРАЄЗНАВСТВО ТА КРАЄЗНАВЦІ :
ДОСВІД МИНУЛОГО
ТА СЬОГОДЕННІ ЗАВДАННЯ**

**(до 120-річчя від дня народження
професора А. Г. Слюсарського)»**

Харків — 2021

УДК 908:94 (477) (063)
М34

*Затверджено до друку науково-методичною радою
Центру краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька
ХНУ імені В. Н. Каразіна
(протокол № 1 від 05 січня 2021 року)*

Матеріали XXXVIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих учених «Краєзнавство та краєзнавці : досвід минулого та сьогоденні завдання (до 120-річчя від дня народження професора А. Г. Слюсарського)». — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. — 164 с.

Матеріали традиційної XXXVIII-ї Міжнародної краєзнавчої конференції молодих вчених включають тези доповідей і повідомлень, присвячених різноманітним питанням краєзнавства та суміжних наук. Збірник розрахований на всіх тих, хто цікавиться проблемами краєзнавства.

Материалы XXXVIII-й Международной краеведческой конференции молодых ученых «Краеведение и краеведы : опыт прошлого и сегодняшние задачи (к 120-летию со дня рождения профессора А. Г. Слюсарского)». — Харьков : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2021. — 164 с.

Материалы традиционной XXXVIII-й Международной краеведческой конференции молодых ученых включают тезисы докладов и сообщений по вопросам краеведения и смежных наук. Сборник рассчитан на всех тех, кто интересуется проблемами краеведения.

УДК 908:94 (477) (063)

М34

© Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна, 2021
© Центр краєзнавства імені
академіка П. Т. Тронька, 2021
© Автори, 2021

ЗМІСТ

Від оргкомітету.....	8
Bhardwaj Vikram A Local History of Folk Beliefs Traditions and Cultural Memory in the Shimla Hills.....	9
Андрющенко Владислав Волчанск и его храмы во второй половине XVII – в начале XX вв.	10
Аргунова Анна Поселенські пам'ятки бондарихінської культуриверхньоїтечіїСіверськогоДінця.....	11
Артемова Людмила Меценатська діяльність Терещенків у Глухові. Історіографія проблеми.....	13
Бегларян Карен Хорошівський Вознесенський жіночій монастир, як пам'ятка матеріальної культури Слобожанщини...	15
Бурчак Костянтин Нові відомості про полтавські підземелля: краєзнавчо-археологічний зріз.....	16
Водославський Тарас Діяльність Лазаря Винничука — посла до Галицького крайового сейму від Станиславівського повіту (1908–1914 рр.).....	18
Гайденко Вероніка Виникнення медичної освіти для жінок в Харкові.....	23
Гергаев Александр Телевидение Витебского университета как корпоративное аудиовизуальное средство массовой информации и инструмент формирования компетенций молодёжи в области массовых коммуникаций...	25
Дмитренко Юлія Видові листівки Харкова як історичне джерело (1950–1980-х рр.).....	28
Дударчук Любомир Образ радянської системи освіти на шпальтах преси райхкомісаріату «Україна» (1941–1944).....	30
Ермакова Наталля Культурна-маркірування лексеми ў мове сучасных беларускіх СМІ.....	33
Зенькович Карина Розвиток авіаційної галузі України у XX ст.	36
Иванов Василий Харьковское епархиальное женское училище как губернский центр образования для девиц в Харькове начала XX века.....	39

Ільїн Вадим Володимир Олександрович Белоусов як представник лікарсько-викладацької спільноти радянського Харкова.....	41
Кейс Серафима Мистецтво натюрморту в творчості І. І. Базилевського.....	43
Кравчук Олена Краєзнавча діяльність А. Річинського.....	45
Ковальова Анастасія ТОП-10 жінок у «пантеоні героїв» Харкова.....	48
Кобець Дмитро Вплив Мустафи Кемала Ататюрка на регіональну політику Малої Азії.....	50
Козак Владислав Шарівський палацо-парковий ансамбль: культурна цінність та туристична атрактивність...	52
Кондра Марина Основні напрями науково-педагогічної діяльності М. І. Лілеєва.....	54
Кузьменко Євгеній Традиції шанування чудотворних ікон Пресвятої Богородиці на Полтавщині (середина ХІХ – початок ХХІ ст.).....	55
Лещенко Юлія Образ Харкова на сторінках радянських путівників.....	60
Матей Юлія Археологічна спадщина видатного краєзнавця Луганщини Сергія Олександровича Локтюшева..	61
Миклушонов Наталья Меморіалізація російської трагедії 1943 года.....	63
Михайлов Олександр Обрання професора А. Г. Слюсарського головою Харківського відділення УТОПІК	69
Мірошниченко Надія М. М. Неплюєв та Л. М. Толстой — однодумці чи опоненти?	71
Новак Олександр Мистецтвознавчі студії пам'яткоохоронців Харкова (1919–1930-ті рр.).....	73
Окатенко Віталій Нові дослідження Центральної групи Люботинського могильника скіфського часу.....	75
Павлюкова Поліна Дослідження особливостей орнаменту кераміки пам'ятки Генералка 2 методом формування техніко-типологічних груп.....	77

Пархоменко Віктор Монографія професора В. Г. Аверіна «Мисливство» (1927) та дані до її аналізу.....	78
Пацація Мерабі, Яцик Єлизавета Тиск влади на лікарів та науковців: приклад з біографії харківського професора С. В. Коршуна.....	80
Письменна Юлія Музей археології ХНУ імені В. Н. Каразіна на сучасному етапі.....	82
Попович Вадим Мовою періодики: студенти 1960-80-х рр. на сторінках газети «Харківський університет».....	84
Проказа Вікторія Внесок Д. І. Багалія в регіональну історію (за матеріалами листування Д. І. Багалія з Є. К. Редіним).....	85
Рига Данило Спортивні ігри гімназистів Чернігівської чоловічої гімназії та спортивні ігри чернігівської молоді у 1920-х рр.	87
Русановський Євген, Захарова Анна Вплив Харківського університету на розвиток швидкої медичної допомоги у Харкові.....	91
Сабадаш Влада Історична політика та репрезентація образу українсько-російсько-російського братерства в символічному просторі Харкова (спроби компоративного аналізу).....	92
Савченко Тетяна, Федоров Ілля Унікальні риси сакральної архітектури на Волині як наслідок утворення уніатської церкви.....	98
Самчук Вікторія Зооморфні мотиви на декоративних тканинах із фондів Музею етнографії Волині та Полісся на виставці у Волинському краєзнавчому музеї.....	100
Сарапина Анастасія «Північний Голлівуд» Торонто та Ванкуверу.....	102
Свиридов Олександр Метафорика спасіння у творах Г. С. Сковороди періоду мандрування Слобожанщиною.....	105
Сегіда Катерина Краєзнавство у вищій школі: досвід підготовки географів в Україні.....	108

Семененко Анастасія Громади студентів із Наддніпрянщини у міжвоєнній Польщі.....	111
Сидоренко Андрій Краєзнавча проблематика у науковій спадщині генерал-хорунжого Всеволода Петріва.....	113
Сидоренко Володимир Роль особистості в регіональній історії: на прикладі діяльності Сергієнко Лідії Василівни та волейбольних команд ТТБ та ДСТ «Локомотив» у місті Конотоп Сумської області.....	115
Скус Ольга Архівно-слідча справа краєзнавця, музейного діяча та археолога Теодосія Мовчанівського.....	116
Степура Алина Дети Витебщины в период германской оккупации 1941–1944 гг.: потенциальные направления исследований.....	120
Тарасенко Олексій Писаревський Степан (Стефан) — слобожанський поет у священницькій рясі.....	122
Тригубець Дарина Відзначення Дня Незалежності України у 1992 році в Ковельському районі Волинської області	124
Трофименко Ірина Святкування Дня Харківського університету (з 1990-х рр. до сьогодні): чи утвердилася традиція?	125
Узких Светлана Роль цифровых технологий в работе историка-краеведа. Практический опыт 3D художника в сотрудничестве с историками, археологами и краеведами....	127
Ушкварок Дар'я Значення архівів та бібліотек у краєзнавчо-туристичних дослідженнях.....	130
Фірсова Маргарита Від герба до логотипу: еволюція міської символіки Харкова.....	134
Хромова Вікторія Соціальне становище духівництва на Чернігівщині в 30-х роках XX століття.....	136
Шаповалова Анастасія Від критичного до соціалістичного реалізму: ідейні пошуки у мистецтві 1917–1950 рр.	137
Юхимчук Микола Віртуальна екскурсія по виставці «Панство на дозвіллі» Волинського краєзнавчого музею.....	139

Янкул Олексій Статистико-інформаційний збірник «Харьковский календарь» (на 1869–1917 pp.): аналіз комплексу джерел.....	141
Шкільна секція	144
Андріянова Діана Археологічний туризм на Харківщині: історія та стан розвитку в епоху пандемії COVID-19.....	144
Лагода Надія Роль храмових свят в традиційно-обрядовій культурі жителів Великобілозерського району Запорізької області.....	146
Токар Вікторія Ім'я Іллі Мечникова на карті світу.....	150
Чеботарьов Єгор Вшанування пам'яті про Д. І. Багалія на регіональному та державному рівнях (1920–2020-ті pp.).....	151
Фотолітопис конференції	154
Список закладів вищої та середньої освіти, наукових установ, інших організацій	157
Автори кращих доповідей і лауреати премій	159
Пам'ятні дати на 2021 рік	161

4. Stenograficzne Sprawozdania z Pierwszej Sesji Dziewiątego Peryodu Sejmu Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z roku 1908 od 15. Września do 5. Listopada 1908. T. 1. Posiedzenie 1-36 [całość].
5. Stenograficzne Sprawozdania z Pierwszej Sesji Dziewiątego Peryodu Sejmu Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z roku 1909 i 1910 od 16. Września do 16. Października 1909 i od 11. stycznia do 19. Lutego 1910. T. 2. Posiedzenie 37-84 [całość].
6. Stenograficzne Sprawozdania z Pierwszej Sesji Dziewiątego Peryodu Sejmu Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z roku 1910 od 22. Września do 18. listopada 1910. T. 3. Posiedzenie 85-113 [całość].
7. Stenograficzne Sprawozdania z Pierwszej Sesji Dziewiątego Peryodu Sejmu Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z roku 1913 od 18-gomarca do 2-gokwietnia 1913. T. 5. Posiedzenie 120-122 [całość].
8. Stenograficzne Sprawozdania z Pierwszej Sesji Dziesiątego Peryodu Sejmu Krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z roku 1913/14 od 5. grudnia 1913 do 14. marca 1914 [całość].

Гайденок Вероніка

(ХНУ імені В. Н. Каразіна)

ВИНИКНЕННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ЖІНОК В ХАРКОВІ

У наш час важко собі уявити медицину без жінок. Але так було не завжди. Ще два століття тому медичну професію вважали прерогативою чоловіків, що в першу чергу було пов'язано із заборонаю жінкам отримувати вищу освіту. На зламі XIX–XX ст. жінки Російської імперії почали виборювати своє право на вищу медичну освіту і Харків у цій боротьбі посідає особливе місце через лояльне ставлення професорів медичного факультету до жінок у вищій освіті. Це робить тему розвитку жіночої вищої медичної освіти в Харкові досить актуальною для дослідження.

Ще в глибоку давнину багато жінок присвячували себе медицині, та поява саме вищої медичної освіти пов'язана з більш пізніми ісламською та християнською цивілізаціями, в яких жінці була відведена роль матері та домогосподарки, але не науковця чи лікаря. Перша жінка-лікар з вищою освітою з'явилася лише у 1741 р., коли німкеня Доротея Еркслебен отримала право вступити до університету від самого короля в якості виключення. Лише в XIX ст., під наполегливим тиском жіночого руху, університети деяких країн відкрили свої двері жінкам. Так, в Бразилії в 1834 р. першою жінкою з вищою медичною освітою стала французенка Марія Дюроше, а в США в 1846 р. — англійка Елізабет Блекуелл. На території України першою жінкою лікарем стала в 1896 р. Софія Окуневська, уродженка Тернопільщини, яка отримала освіту в Швейцарії.

Харків у XIX ст. яскраво проявив себе як центр медичної науки та освіти, що було пов'язано з діяльністю першого університету в Україні. Не виключено навіть, що насправді перша українська жінка-доктор отримала свій диплом саме в Харкові, на два роки раніше Софії Окуневської, але джерела не зберегли ані її імені, ані детальної інформації про неї. Викладачі Харківського університету завжди відрізнялися своїм лояльним ставленням до жінок в освіті та при кожній можливості виступали за надання їм права навчатися разом з чоловіками. Втім, уряд держави забороняв це, незважаючи на численні прохання з боку жінок. У 1905 р. жінкам нарешті було дозволено вступити до медичного факультету Харківського університету, та вже в 1908 р. це знов було заборонено. За той час близько 200 дівчат стали студентками медичного. У 1910 р. в Харкові було створено Жіночий медичний інститут, а в 1915 р. такий інститут було створено в Києві. У часи радянської влади на всі факультети почали приймати абітурієнтів, незалежно від статі.

У сучасній Україні доля жінок в медицині швидко збільшується і, судячи з великого попиту на медичну освіту серед жінок, ця тенденція буде тільки зростати. Так, у 2019/2020 навчальному році на старших курсах медичного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна доля україномовних дівчат та хлопців майже рівна, а на першому курсі доля дівчат складає вже більш ніж 85 %. Схожа ситуація спостерігається і в інших медичних вузах України та світу.

У XXI ст. медицина України та світу все більше набуває жіноче обличчя і аналіз історії цього процесу демонструє значну роль самих

жінок в ньому. Головною рушійною силою для отримання жінками права на вищу медичну освіту були їхня самомотивація та активна суспільно-політична позиція. Студентки-медики Каразінського університету можуть пишатися тим, що медичний факультет з давніх часів підтримував жіночий хист до вищої освіти.

Гергаев Александр

(ВГУ имени П. М. Машерова)

ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВИТЕБСКОГО УНИВЕРСИТЕТА КАК КОРПОРАТИВНОЕ АУДИОВИЗУАЛЬНОЕ СРЕДСТВО МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ И ИНСТРУМЕНТ ФОРМИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ МОЛОДЕЖИ В ОБЛАСТИ МАССОВЫХ КОММУНИКАЦИЙ

В Витебском государственном университете имени П. М. Машерова существует разветвлённая структура средств взаимодействия с обществом. Работу по освещению и презентации деятельности университета как образовательного, научного, исследовательского и социокультурного центра Витебской области, ведёт Медиацентр ВГУ, созданный в качестве инструмента для формирования внутренней медиасреды университета и обеспечения его присутствия во внешнем информационном поле для реализации более масштабной цели — популяризации Витебского государственного университета имени П. М. Машерова как лидера региона в образовательной среде [1]. Одним из направлений деятельности Медиацентра является освещение событий ВГУ с помощью корпоративного аудиовизуального средства массовой информации — Телевидения Витебского Университета.

Целью исследования стал анализ влияния Телевидения Витебского Университета (ТВУ) на формирование корпоративной медиасреды ВГУ имени П. М. Машерова и компетенций молодёжи в области массовых коммуникаций.

Изучено развитие ТВУ на протяжении с 2011 по 2020 гг. В частности, проанализирован видеоконтент, созданный ТВУ в 2020 году. Для решения поставленной задачи были использованы метод анализа и классификации.